

Tia iyi Pɔlu í ce a inɛi Efɛɛzu ɲa

Í ce ɲa fɔɔ

¹ Amui Pɔlu amu iyi ɲ je woo bei Jesu Kirisi do idɔɔbii Ilaaɔ.

Inɛ inɛi Efɛɛzu ɲa, inɛ woo dasi Jesu Kirisi naane ɲa, ɲ wa n ce ɲe fɔɔ, inɛ iyi Ilaaɔ í cicau. ² Ilaaɔ Baa nwa do Lafɛɛ Jesu Kirisi a mu ɲɲe didɔ do laakai ku sũ.

Didɔ iyi Ilaaɔ í ce nwa si anu akã nwa do Kirisi

³ I jò ka saabu Ilaaɔ Baai Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi. Na saabui anu akã nwa do Kirisi, í wee nwa do didɔ ikã ikã iyi Hundee wa mu nwa wa hai lele. ⁴ Ilaaɔ í cica wa tã hai waati iyi kù taka andunya ka je titɛɛ si kpãai Kirisi, nɔ ka je inɛ kumá ɲa ka maà ne taale kãma bi tɛɛ. ⁵ Si kubie í lasabu wo hai ku kpe ku ce wa amaɛ ɲa si anu akã nwa do Jesu Kirisi, si bei í bi si jiida ku jɛɛ ⁶ ku ba ka saabu didɔ nla nlaɛ iyi í ce nwa si anu akã nwa do amaɛ, inɛ iyi siei kubie fei í wa.

⁷ Do saabui njei Jesui Ilaaɔ í ya wa nɔ í kpa ideɛi dulum du wa si didɔ nlaɛ iyi í nyisi wa. ⁸ Didɔ iyi í ce nwa í caa si bei i mu nwa bisi nla nla do laakai jiida. ⁹ Nɔ í jò a mà asii iyi ɲɲu takae í dasi idɔ ku ce hai tako na jiida ku jɛɛ. ¹⁰ Lasabui Ilaaɔu iyi á ce si aɲɔ iyi awaatie í to ɲɲui í je ku tɔtɔ mii iyi í taka fei, hai mii iyi í wa lele do iyi í wa ile fei, nɔ Kirisi ku je irie.

¹¹ Ntɔ ntɔ, mii fei wa cei si bei Ilaaɔ í bi. Na ɲɲu, à je woo je tubu bi tɛɛ na anu akã nwa do Kirisi, si na iyi í jò í cica wa wo si bei ɲɲu takae í dasi idɔ hai

tako. ¹² Na n̄ɲu, i jò ka saabu kulai Ilaaã, awa Zuifu ɲa iyi à tako à waa cò kpãai Kirisi wo.

¹³ Nò in̄e dimi mmu ɲa m̄o, ajò iyi ì gbò ide nt̄ou iyi í je laabaau jiida iyi wa naa n̄ɲe faaba wa, waati b̄eɛbei in̄e m̄o í dasi Kirisi naane ɲa. Nò Ilaaã í dasi nyindai n̄ɲu takae si ɲe. Nyindau n̄ɲui í je Hunde iyi í da n̄ɲe si si bei í ce kuwãe wo. ¹⁴ Hunde eu n̄ɲui í ye bei kaazigii tubu nwa iyi Ilaaã í wãð in̄e ɲa wo. Nò wa s̄o wa kam kam iyi aa ka je tubuu si waati iyi Ilaaã á ya in̄e ɲa mam mam. Na n̄ɲu, ka saabu kulae.

Kutɔɔi Pɔlu

¹⁵ Na saabui ide ɲau be feii í jò hai waati iyi ñ gbò baau naane ku dasi n̄ɲe si Laf̄e Jesu do bei ì bi woo dasie naane ɲa fei, ¹⁶ n ci ya n gb̄eɛjiò Ilaaã ku saabu na iri n̄ɲe. Ñ wa n ye gigi n̄ɲe si kutɔm. ¹⁷ Ñ wa n t̄o Ilaaã ilu amboe, Baai Laf̄e nwa Jesu Kirisi, ku ce ɲe ilu laakai jiida nò ku nyisi ɲe bei n̄ɲu takae í ye ku ba i màa s̄aa s̄aa ɲa. ¹⁸ Ñ wa n t̄oɛ má ku jò inya kumá ku l̄o si id̄o n̄ɲe ku ba i mà yaasei kpãa ku cò si bii í kpe ɲe, do si bei tubu iyi í jile a woo dasie naane ɲa í la í to, ¹⁹ do bei gbugbã nlae wa ce ice si awa iyi à dasie naane. Gbugbãu, í je akã do gbugbã nla ²⁰ iyi í ce í jìò Kirisi hai si bale, nò í bubae si aw̄o n̄ɲe lele. ²¹ Bei Kirisi í wa í reò ilu irii lele fei do ilu yiiko ɲa do ilu gbugbã ɲa do laf̄e ɲa fei. Nò irie í re iri fei si waati ih̄e do si waati iyi wa naa. ²² Nò Ilaaã í jò í je irii mii fei, nò í cicae ku je ilaalu n̄lai igb̄eɛ. ²³ Igb̄eui í je arai Kirisi. Si igb̄eui Kirisi takae í wa nò í k̄o dee dee, n̄ɲu iyi í wa bii fei si mii baa yooma fei.

2

Hai si iku à b̄o si kuw̄eɛ

¹ Tako wo ì yɛ ɲai bei iku ɲa na irii kurara nɲɛ do dulum du ɲɛ. ² Kucei tako nɲɛ í jɔ ti inɛi andunya ɲa, nɔ ì ya maa jirima Seetam, ilaalui ilu gbugbãi lele ɲa. Ilaaluu nɲui í jɛ hunde iyi wa ce icɛ hee nsei si idɔi inɛ ɲa iyi a kù waa jirima idei Ilaaã. ³ Ntɔi, awa fei à tako à yɛi wo bei aɲa mɔ. Bine nwai wa nɛò wa, nɔ à waa ce mii iyi awa taka nwa à bi do iyi à waa lasabu. À yɛi wo bei inɛi andunya ɲa, aɲa iyi aa na a yɛ idɔkɔi Ilaaã.

⁴ Amma araarei Ilaaã í la na kubi nlaɛ iyi í bi wa. ⁵ Hai waati iyi kurara nwa í ce wa bei iku ɲa, Ilaaã í mu nwa kuwɛɛ do Kirisi aɲɔ. Na didɔɛi ì baò faaba ɲa. ⁶ Si anu akã nwa do Kirisi, Ilaaã í jì wa hai si balɛ ka jɛ bomma lele do Jesu Kirisi aɲɔ. ⁷ Í ce bɛɛbei ku ba ku nyisi didɔ nla hai nɛ kɔɔɛ si jiida ku jɛɛ iyi í ce nwa do saabui Jesu Kirisi hee do aɲɔ fei. ⁸ Na didɔi Ilaaã ì ba faaba ɲa do saabui naanɛ ku dasi. Kù jɛ na himma nɲɛ, amuai Ilaaã. ⁹ Kù jɛ ribai icɛ nɲɛ. Na nɲu, inɛ gɔ kaa yɔkɔ ku tɔɔ fufu. ¹⁰ Awa icɛi awɔi Ilaaã ì jɛ. Í taka wai si anu akã nwa do Jesu Kirisi ka ceò icɛ jiida iyi í ce sɔɔluɛ hai ku kpɛ.

Dimi fei í jɛ akã si Kirisi

¹¹ Inɛ dimi mmu ɲa, i ye gigi ɲa iyi inɛ ɲa iyi à ya ce bango ɲau à ya maa kpe ɲɛ hai ce bango ɲa wo. ¹² Waati bɛɛbɛ ì jìò Kirisi ɲa wo nɔ ì jɛ ise mmu bi inɛi Izireli ɲa. I kù nɛ baa nɲɛ si akabuu iyi Ilaaã í wãò inɛɛ ɲa. Ì wa si andunya ihɛ i kù waa còò kpãai nkãma ɲa, nɔ i kù wɛɛa Ilaaã ɲa. ¹³ Amma nsei iyi ì nɛ anu akã do Jesu Kirisi ɲa, inɛ iyi ì tako ì wa ijì ɲa, wee nsei ì ce amɛɛ do Ilaaã ɲa do saabui njei Kirisi. ¹⁴ Kirisi takæi í jɛ nwa laakai ku sũ, nɲu

iyi í ce Zuifu ɲa do dimi mmu ɲa akã. Nɲui í kpa mbɛɛtɛ iyi í ye bei idɪ iyi wa fɛɛfɛ wa wo. ¹⁵ Do ikui araɛi í kpað irii woodai Zuifu ɲa do iwðɛ ɲa ku ba ku yɔkɔ ku ce dimi minji ɲau dimi titɔ akã lege lege si nɲu takæ. Si bɛɛbei, í dasi laakai ku sũ si anini nɲa. ¹⁶ Do saabui ikue si antai j̄li ku gaauui í kpað mbɛɛtɛ iyi a waa muð nje wo, nɔ́ í tɔtɔɔ dimi minji ɲau akã í j̄ð à d̄ð do Ilaaɔ̄. Aɲa fei à baa à je ara akã aɲɔ. ¹⁷ Bɛɛbei kukɔi ideɪ Ilaaɔ̄ í kɔ̄, si bei í ni Kirisi í naa ku sisi laabaauui laakai ku sũ bi tu ɲɛ, inɲɛ iyi ì tako ì j̄lò Ilaaɔ̄, do bi Zuifu ɲa, aɲa iyi à ceðɛ amɛɛ. ¹⁸ Nɔ́ ntɔi, do saabui Kirisi awa fei, Zuifu ɲa do dimi mmu ɲa, aa ka yɔkɔ ka bɔ wajui Ilaaɔ̄ Baaba do sobii Hunde akãu.

¹⁹ Si bɛɛbɛ, i kù je dimi mmu ɲa ma, walakɔ ise mmu, amma nsei ì je inɛi ilu akã ɲa do woo dasi Jesu naanɛ ɲa fei, nɔ́ ì je inɛi kpasɛi Ilaaɔ̄ ɲa. ²⁰ Inɲɛ mɔ́ ì yei bei idɪ iyi à ma si antai icui ile iyi woo bɛ ɲau do walii ɲau à j̄lɛ. Jesu Kirisi takæi í je kuta sintei icui ileu. ²¹ Nɲui á j̄ð ileu ku la nɔ́ ku nɛ gbugbã nɔ́ ku je bi ku tɔɔi Lafɛɛ iyi í má j̄iida. ²² Na anu akã nɲɛ do Kirisi, inɲɛ mɔ́ ì yei bei ileu, nɔ́ inɲɛð ɲa ì jeð bi ku wai Hunderi Ilaaɔ̄ ɲa.

3

Icɛi Pɔlu na dimi mmu ɲa

¹ Na saabui iyi ihɛi amu Pɔlu n̄ wa n ce kutɔɔ, amu iyi n̄ wa piisɔɔ si na iyi í j̄ð n̄ wa n ce icɛi Kirisi na irii inɲɛ dimi mmu ɲa. ² N̄ mà kam kam iyi ì gbɔ tã ɲa bei Ilaaɔ̄ í ceem didɔ́ ku ba n naa n sisi nɲɛ yaasei didɔ́, ³ do si bei nɲu takæ í j̄ð n̄ mà asiie. Wee n̄ kɔ́ ideu keeke tã. ⁴ Bii ì cio ideu ɲa, aa yɔɔ ɲa iyi n̄

mà asiii idei Kirisi do ntɔ. ⁵ A kù sɔ̄ inɛi tako ɲa asiii ideu, amma nsei Ilaaɔ́ í jò Hundee í nyisi woo bæe do walii kumáe ɲa. ⁶ Asiiu wee. Do saabui laabaau jiidai dimi mmu ɲa do Zuifu ɲau à jèò woo jɛ tubu aǰɔ. Aɲaò ɲa à baa à jɛ ara akã, nɔ aɲa mɔ à nɛ baa ɲa si ide iyi Ilaaɔ́ í wã ɲɲu ku ce si Jesu Kirisiu.

⁷ Do saabui didɔ̄ iyi Ilaaɔ́ í ceem si gbugbãe ɲɔi í jò ñ jɛ woo ce icɛi laabaau jiidau. ⁸ Amu iyi ñ jɛ keekei woo dasi Jesu naane ɲa fei, amui Ilaaɔ́ í cea didɔ̄ n sisia dimi mmu ɲa laabaau jiiida nɔ n sɔ̄ ɲa bei didɔ̄i Kirisi í la í to nɔ í re kumà nwa. ⁹ Nɔ n sisia inɛ fei bei yaasei asiii Ilaaɔ́ á ce ku ceò. Ilaaɔ́, ɲɲu iyi í taka mii fei í singa asiiu ihɛ hai ku kpɛ, ¹⁰ ku ba inɛ ngboi lele ɲa do ilu yiikoi lele ɲa a mà yaasei bisie do saabui igbei inɛi Jesu ɲa si waatiu ihɛ. ¹¹ Bɛɛbei í ce í jilèò ide iyi wa ce, í bei í takaò andunya, nɔ í kpa irie si Jesu Kirisi Lafɛ̄e nwa. ¹² Naane iyi à dasieui í jò à nɛ anu akã do ɲɲu. Na ɲɔi í jò à nɛ ara nwa ka bɔ wajui Ilaaɔ́ do laakai akã. ¹³ Na ɲɲu, ñ wa n tɔɔ ɲɛ i maà mɔngɔ temua ɲa na ijuukpã iyi ñ wa n yɛ na iri ɲɲɛ, domi ijuukpãu, ɲɲui á jò i nɛ bæere ɲa ntɔ ntɔ.

Kubii Kirisi

¹⁴ Nɔ na saabui ideui ñ wa n gule si wajui Ilaaɔ́ Baaba. ¹⁵ ɲɲui í jɛ Baai nyaanze baa yooma fei iyi i wa lele do iyi í wa ile fei. ¹⁶ Ñ wa n tɔɔe ku jò Hundee ku mu ɲɲɛ gbugbã jiiida jiiida si idɔ ɲɲɛ si bei amboeɛ í la í to, ¹⁷ nɔ Kirisi ku ce bi ku wae si idɔ ɲɲɛ na naane ku dasi ɲɲɛ. Nɔ ñ wa n tɔɔ má ku jò i nɛ gbugbã i maa leekɪ dim dim si kubi ɲa, ¹⁸ ku ba inɛ do woo dasi Jesu naane ɲa iyi à gbe fei i yɔkɔ i mà zaka bei kubii Kirisi í cɪ í to do kusɔe do kujjisae do kugbokae. ¹⁹ Baa do iyi kubiu í re kumàì amanɛ fei,

̀n bi i mà yaasee ̀na ku ba ì k̄õ mam mam bei Ilaaõ í k̄õ.

²⁰ Ilaaõ í ne yiiko ku ce mii iyi à waa t̄õ fei do iyi à waa lasabu fei, n̄õ á ȳok̄õ ku ce baa mii iyi í re beɛbe m̄õm hee ku caa. ²¹ Í s̄ia inei igb̄ee ̀na a j̄ò ine ̀na a mà beɛɛɛ waati k̄ãma fei hee do aj̄õ fei do saabui Jesu Kirisi. Ami.

4

Anu ak̄ã iyi à ne, awa iyi à je arai Kirisi

¹ Na n̄ju, amu iyi ̀n wa piis̄õ si na iyi í j̄ò ̀n wa n ce icei Laf̄ɛɛ, ̀n wa n t̄õ ̀ne í maa ne dee dee si bei í j̄ò ine ̀na iyi Ilaaõ í kpe à ya ne. ² I ya maa ne do ara ku kaye ̀na, do daa did̄õ do temua, n̄õ i ya maa mu nje ̀na do kubi. ³ I ce kookaai i ya mu anu ak̄ã iyi Hundei Ilaaõ wa mu nje na saabui laakai ku s̄u iyi í t̄õt̄õ ̀ne. ⁴ Ara ak̄ã í weɛ, Hunde ak̄ã m̄õi í weɛ, n̄õ kp̄ãa ku c̄õ ak̄ã m̄õi í weɛ si bii Ilaaõ í kpe ̀ne. ⁵ Laf̄ɛɛ ak̄ã í weɛ, naane ku dasi ak̄ã m̄õi í weɛ, n̄õ inyi ku dasi ak̄ã í weɛ. ⁶ Ilaaõ ak̄ã í weɛ iyi í je baai ine fei. N̄ju í je ilaalui mii fei, n̄ju í wa bi ine fei, n̄õ í wa si ine fei. ⁷ Amma do n̄ju fei awa fei à ba amua nwa si bei Kirisi í mu nwa. ⁸ Na n̄ju, kuk̄õi idei Ilaaõ wa f̄õ í ni,

Waati iyi í ḡũ lele

Í je mb̄eeɛ ̀na iḡũ í mu ̀na aru,

N̄õ í cea ine ̀na amua ̀na.

⁹ To, bii à ni í ḡũ lele, iyi be wa nyisi iyi í tako í kita í b̄õ hee l̄ɛl̄ɛi l̄ɛi. ¹⁰ Ine iyi í kita í b̄õ hee l̄ɛl̄ɛi il̄eu n̄õ í nyi í ḡũ leleu má ine ak̄ãui, ku ba ku j̄ò mii fei ku k̄õ dee dee. ¹¹ Amua ̀na iyi í cea ine ̀na wee, í cica ine ḡõ ̀na à je woo be ̀na, ine ḡõ ̀na m̄õ walii ̀na, ine

gɔ ɲa mɔ woo sisi laabaau jiida ɲa, ine gɔ ɲa mɔ woo degbe inei igbei Jesu ɲa, ine gɔ ɲa mɔ woo kɔ ine ɲa si cio. ¹² Beɛbei í ce ku ba ku ceò sɔɔlui woo dasi Jesu naane ɲa si iceɛ, ku ba ku kɔ̀si gbugbāi arai Kirisi. ¹³ Nɔ beɛbe mɔi awa fei aa ka ce anu akā si naane ku dasi nɔ ka mà Amai Ilaaɔ, nɔ ka je ine ngbo ka tóo alái Kirisi. ¹⁴ Do yaase beɛbei a kaa ka je bei amu ɲa má, hee cio ikā ikā ku maa tale wa ihē walakɔ ihɔ bei fufu í ya maa tale akai inyi bii fei. Nɔ ine ɲa a kaa dī iju nwa má hee má je a wa inyii itī nwa do bisi laalɔ ɲɲa. ¹⁵ Amma bii à waa sisi ntɔu do kubi aa ka la si mii fei ka tóo alái Kirisi iyi í je iriu. ¹⁶ Siei awa fei à waa kã bei ikɔ̀i ara, nɔ arau fei í másie do ikɔ̀ ikɔ̀e. Nsei, bii ikɔ̀ fei wa ce ice si bei í jɔ, arau fei á lai ku maa kɔ̀si na saabui kubi.

Kuwɛɛ titɔ̀ si Kirisi

¹⁷ Ide iyi ñ wa n sɔ̀ ɲe do irii Lafɛɛ wee. I maà jò i ya maa ne má bei hai dasi Jesu naane ɲa, ine ɲa iyi à waa too lasabu nfe nfe ɲɲa. ¹⁸ A kù ne laakai jiida. À le idɔ̀ ɲɲa nɔ a kù mà nkāma. Nɲui í jò a kù ne ikpɛ̀ si kuwɛɛ iyi Ilaaɔ wa mu nwa. ¹⁹ A kù ne anyɔ̀ gɔ má, à na ara ɲɲa mam mam si dulum a ceò daa laalɔ dimi ikā ikā fei do bineɛ.

²⁰ Amma inɛ, kù je beɛbei ì màò Kirisi ɲa. ²¹ Ñ nɔ ñ mà kam kam iyi ì gbɔ̀ idee ɲa, nɔ à kɔ̀ ɲe si ntɔ̀ iyi í wa si Jesu. ²² Na ɲɲu, í jò daa nwo ɲɲe ɲa iyi wa nèò kuwɛɛ ɲɲe wo, domi binei daa nwo ɲɲe ɲauí wa dī iju ɲɲe nɔ wa bɔ̀ò ɲe nfe ku ce. ²³ I jò i ne idɔ̀ titɔ̀ do lasabu titɔ̀ mam mam ɲa, ²⁴ nɔ i jò i ne daa titɔ̀ ɲa iyi í jò ti Ilaaɔ. Daa titɔ̀u, aa yɔ̀i si dee dee ku je ɲɲe do kuwɛɛ hai ne dulum. Iyi be hai bi ntai wa naa.

²⁵ Na nɛɛ, i maà ya sɔ ibo má ɲa. I jò inɛ fei ku sɔ kpaasie ntɔ, domi à jɛ ikɔ̄ ikā̄ ikā̄i ara akā̄. ²⁶ Baa bii idɔ ɲɛ í kɔ̄, i maà ya ce dulum ɲa. I maà ya jò idɔ̄kɔ̄u ku wɛɛ ɲɛ hee inunu koo lɔ̄. ²⁷ I maà jò Seetam ku ba bi ku dasi ise si ɲɛ. ²⁸ Inɛ iyi í ya ce ile wo, ku maà ce ile má, amma ku ya ce icɛ do awoɛ. Bɛɛɛɛi á ba mii jiiida ɲa iyi á sobiɔ̄ ilu are ɲa. ²⁹ Nɔ̄ i maà ya jò ide laalo kāma ku fita hai si gɛɛ ɲɛ. Amma i ya fɔ̄ ide jiiida iyi á mua inɛ ɲa gbugbā si naane ku dasi nɔ̄ ku sobi ɲa si bukaata ɲɛ nɔ̄ inɛ ɲa iyi à waa gbɔ̄ɔ̄ ku jɛ ɲɛ aranfāani jiiida. ³⁰ I maà fɔ̄ inɔ̄i Hundei Ilaaɔ̄ ɲa, domi Hundeu bei í jɛ sɛɛdai Ilaaɔ̄ si ɲɛ hee koo tō ājɔ̄ iyi Ilaaɔ̄ á yá inɛɛ ɲa mam mam. ³¹ I nɔ̄ɔ̄ daa kuro ɲɛ fei do idɔ̄kɔ̄ yaamɔ̄ do idɔ̄kɔ̄. Nɔ̄ i maà ya gbagba si ɲɛ walakɔ̄ i maà sɔ irii ɲɛ ɲa. I jò inɔ̄ sāmi baa yooma fei. ³² I cea ɲɛ didɔ̄ ɲa, nɔ̄ i ya nɛ araareɛ ɲɛ ɲa, nɔ̄ i ya kpa ɲɛ ideɛi kurara ɲa bei Ilaaɔ̄ i kpa ideɛi kuraraɛ ɲɛ mɔ̄ na irii Kirisi.

5

Kuwɛɛ si inya kumá

¹ Na nɛɛ, si na iyi í jò ì jɛ amu ɲa iyi Ilaaɔ̄ í bi ɲa, i ce bei ɲɛ takae. ² I jò kookoosui kuwɛɛ ɲɛ kú nyisi kubi bei Kirisi í bi wa, nɔ̄ í na kuwɛɛɛ na iri nwa. Kuwɛɛɛ iyi í nau ɲɛɛɛ í jɛ kuwɛɛ jiiida iyi inunuɛ í dɔ̄a Ilaaɔ̄ si.

³ Inɛ ti Ilaaɔ̄i í jɛ ɲa. Na nɛɛ, i maà ya ce baa ngɔ̄ɔ̄ iyi á jò inɛ ɲa a sɔ iri ɲɛ a ni ì tɔtɔ̄ sɛɛ hai nɛ yaase ɲa walakɔ̄ a ni ì ce daa laalo ɲa walakɔ̄ binɛ. ⁴ Nɔ̄ i maà ya jò ideɛi anyɔ̄ walakɔ̄ ide hai nɛ yaase walakɔ̄ ide nfe nfe ku fita hai si gɛɛ ɲɛ, domi ide dimi bɛɛɛɛ kù jɔ̄ɔ̄ ɲɛ, amma i jò ide ɲɛ ku ya jɛ Ilaaɔ̄ ku saabu.

⁵ I jò i mà ña kam kam iyi woo tətəw sɛɛ hai nɛ yaase do ilu daa sãmi ña, kãma ñña kù nɛ ikpɛ si bommai Ilaaɔ do ti Kirisi. Bɛɛbɛ mɔi hee do ilu binɛ ña fei, kãma ñña kù nɛ ikpɛ si bommai Ilaaɔ do ti Kirisi domi binɛ í yɛi bei iwɛ ku tɔw.

⁶ I maà ya jò inɛ gɔ ku dī iju ñɛ do ide nfe, domi na ñɛu bei í jò idɔkɔi Ilaaɔ wa naa si irii inɛ ña iyi a kù waa jirimae. ⁷ Na ñɛu, i maà ya jò ide gɔ ku tətəw ñɛ do amanɛ dimi bɛɛbɛ ña. ⁸ Inɛ taka ñɛ, si ilu kukui ì wa ña wo, amma nsei, ì wa si inya kumá ña na anu akã ñɛ do Lafɛ. Na ñɛu, i jò isɛɛɛ ñɛ ku jɔ inɛ ña iyi à waa nɛ si inya kumá, ⁹ domi bii à waa nɛ si inya kumá kuce iyi aa ka ce ñɛu í jɛ daa didɔ baa yooma fei do dee dee ku jɛ do ntɔ ku fɔ. ¹⁰ I ce kookaai i mà mii iyi á dɔa Lafɛ si. ¹¹ I maà dasi ara ñɛ si kookoosu laalɔ iyi amanɛ ña à waa ce si ilu kuku. Amma kookoosu dimi bɛɛbɛ i ya fɔw ña. ¹² Anyɔ nla nla mɔm nii bii à fɔw mii iyi inɛ ñau à waa ce si asii. ¹³ Amma kookoosuu bɛ bii à fɔw á fita si inya kumá. ¹⁴ Nɔ mii iyi í fita gbugbã fei í ya mái. Na ñɔi í ce kukɔi kukɔi idei Ilaaɔ í fɔw í ni,

Awɔ iyi ì waa sī njoo, jī.

Dede hai si inɔi iku ña,

Nɔ Kirisi ku máɛ inya.

¹⁵ Na ñɛu, i ce laakaii isɛɛɛ ñɛ. I maà jò i maa nɛ bei inɛ ña iyi a ci ya lasabu, amma i maa nɛ do laakai ña. ¹⁶ Waati iyi ì nɛ ña, i ceò ice, domi waatiu ihɛ bei waati laalɔi. ¹⁷ Na ñɛu, i maà yɛ bei inɛ ña iyi a ci ya lasabu, amma i hanya ña ku ba i mà mii iyi Aɔ Lafɛ í bi i ce ña.

¹⁸ I maà ya jò atɛ ku kpa ñɛ, domi si bei daa bɛɛtɛkɛ fei í wa. Amma i jò i kɔw Hundei Ilaaɔ ña.

19 I jò saabu do iri ku kɔ̄ ku ya wa si faaji nɛ, i ya kɔ̄ iri do irii Ilaaɔ̄, i cūu do idɔ̄ nɛ fei. 20 I ya maa saabu Ilaaɔ̄ Baaba waati kāma fei ɛa si mii fei do irii Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi.

Abo do məkɔ

21 Inɛ iyi ì mà bɛɛrɛi Kirisi, i ya sūa nɛ iri ile ɛa. 22 Inɛ inaabo ɛa i sūa məkɔ nɛ ɛa iri ile bei aa cea Lafɛɛ ɛa, 23 domi məkɔi í jɛ inɛ ngboi aboɛ, bei Kirisi mɔ́ í jɛ inɛ ngboi igbɛɛ. Igbɛui í jɛ arai Kirisi, nɔ̄ Kirisi mɔ́i í jɛ woo faabaɛ. 24 Nɔ̄ si bei igbɛu í ya sūa Kirisi iri ile, bɛɛbɛ mɔ́i inaabo ɛa à nɛ a sūa məkɔ nɛ ɛa iri ile si mii fei.

25 Nɔ̄ inɛ məkɔ ɛau i bi abo nɛ ɛa bei Kirisi í bi inɛi igbɛɛ ɛa, nɔ̄ í na kuwɛɛɛ na iri nɛ ɛa. 26 Í nya ɛa ikã nɔ̄ í wɛ ɛa í jò à má na saabui ideɛ. 27 Í bi igbɛu ku naa si wajue do kusɛa fei, ku maà ti ku nɛ riisi gɔ̄, nɔ̄ batai araɛ ku maà yuguu, nɔ̄ ku maà nɛ mii mmu dimi bɛɛbɛ gɔ̄ ɛa má, amma í bi ku jɛ dee deei, ku maà nɛ taale kāma. 28 Bɛɛbei í jɔ̄ məkɔ ɛa á bi abo nɛ ɛa bei à bi ara nɛ ɛa. Inɛ iyi í bi aboɛ í bi araɛi. 29 Inɛ gɔ̄ kù nɔ̄ kù wɛɛ iyi í cé araɛ, amma í ya maa wɔ̄oi nɔ̄ ku maa gbɔ̄a bei Kirisi wa ce na igbɛɛ. 30 Igbɛɛu nɛui í jɛ araɛ nɔ̄ awa fei à yɛi bei ikɔ̄ ikɔ̄i araɛu. 31 Kukɔ̄i idei Ilaaɔ̄ wa fɔ̄ í ni, na nɛu, məkɔ á jò iyeò baɛɛi, nɔ̄ ku wɛɛ do aboɛ ku ba aɛa minji fei a baa a jɛ ara akã. 32 Asiiu ihɛ̄ ide nla nlaɛ, amma idei Kirisi do igbɛɛi ñ wa n fãa. 33 Na nɛu, məkɔ fei ku bi aboɛ bei í bi araɛ, nɔ̄ abo fei ku jirima məkɔɛ.

6

Amu ɛa do baa nɛ ɛa

¹ Inɛ amu ɲa, i jirima inɛ ɲa iyi à waa mu ɲɛ si bei Ilaaɔ́ í bi, domi bɛɛbei í sía. ² Wooda sinte iyi Ilaaɔ́ í ceò kuwã wee. I jirima iyeò baa ɲɛ ɲa ³ ku ba i nɛ inɔ didɔ ɲa nɔ hunde ɲɛ ku sɔ si andunya.

⁴ Inɛ baa ɲa, i maà ya kɔ́ idɔi ama ɲɛ ɲa, amma i bi ɲa, i dasi ɲa iju ɲa i kɔ ɲa si ideɪ Aɔ́ Lafɛɛ ɲa.

Aru do lafɛɛ

⁵ Inɛ aru ɲa, i jirima lafɛɛ ɲɛ ɲa si andunyau ihɛ do bɛɛɛ do kuyaya, ku maà jɛ do muafiti, nɔ kú yɛ bei Kirisii ì waa cea ɲa. ⁶ Ku maà jɛ bii à leekí à waa cɔ ɲɛ ɲɲu akã. Bii í jɛ waati iyi à waa cɔ ɲɛ ɲɲu akã, í yɛ bei amane ɲai ì waa cea ɲa ku ba ku dɔ́ ɲɲa si. Amma i jò i ce idɔɔbii Ilaaɔ́ do idɔ ɲɛ fei bei arui Kiriɪ ɲa. ⁷ Ice iyi à dasi ɲɛ, i jò i coo do himma ɲa, nɔ kú yɛ bei Ilaaɔ́ ì waa cea ɲa, ku maà ti ku jɛ amane ɲɲu akã. ⁸ Ì mà sãa sãa ɲa iyi Ilaaɔ́ á sãa inɛ fei ribai ice jiiɔa iyi í ce, baa bii aru, walakɔ inɛ iyi í nɛ araɛi.

⁹ Inɛ lafɛɛ ɲa mɔ, i cea aru ɲɛ ɲa bɛɛbɛ, i maà ya ta ɲɲa gbugbã. I mà ɲa iyi inɛò ɲa fei Lafɛɛ akã ì nɛ lele bii inɛ gɔ kù re inɛ gɔ.

Jɪnɛi igũ woo dasi Jesu naane

¹⁰ Ide iyi í gbe ñ wa n bi n sɔ ɲɛ wee. Si anu akã ɲɛ do Lafɛɛ ì jò gbugbã nlaɛ ku mua inɛ mɔ gbugbã ɲa. ¹¹ I dɪ jɪnɛi igũ ɲa iyi Ilaaɔ́ wa mu ɲɛ fei, ku ba i yɔkɔ i leekí dim dim i kɔsiò kookoosu ikã ikã Seetam ɲa, ¹² domi kù jɛ do amane ɲai à waa ja. À waa jai do ilu iri laalɔi lele ɲa do ilu yiiko ɲa, do ilaalui andunyai ilu kuku ɲau ihɛ, do inɛi inɔko woo ce icei Seetam ɲa. ¹³ Na ɲɲu, i so jɪnɛi igũ Ilaaɔ́ fei i dɪ ɲa. Si bɛɛbɛ, bii ajɔi wahala í na í naa, aa yɔkɔ i kòò ara ɲɛ si wajui Seetam mbɛɛ ɲɲɛu. Nɔ bii ì ce

igũ ì tã ña, i leekĩ dim dim hee kɔɔ. ¹⁴ Na ññu, i dede i leekĩ dim dim ña. I jò ntɔ ku wɛɛ ññe bei santiiki iyi sooge í ya ðìò gbankilie, nɔ i jò dee dee ku jɛ ku wɛɛ ññe má bei ibɔi isɔ. ¹⁵ I jò himmai laabaau jiida ku sisi ku wɛɛ ññe bei baata ññe. Laabaau jiidaui á naaò laakai ku sũ wa. ¹⁶ Nɔ iyi í re mòm, i jò naane ku dasi ku wɛɛ ññe jiida jiida bei teli iyi á ganji afa ku ñe ina iyi Seetam mbɛɛ á ta wau ku to wa si ñe. ¹⁷ Ì gba faabau bei fulai isɔ, nɔ ideì Ilaað mɔ i gbaa ña bei taakubai Hundei Ilaað. ¹⁸ Waati kãma fei i ya ce kutɔɔ ña nɔ i ya maa tɔɔ sobii Ilaað ña. I dede i leekĩ do temua ña si ideì kutɔɔu do gbugbãì Hundei Ilaað, nɔ i ya ce kutɔɔ na irii woo dasi naane fei ña. ¹⁹ Nɔ i cea amu mɔ kutɔɔ ña ku ba bii ñ cĩ gɛɛ, n ya n ba ide iyi an fɔ nɔ n ñe wɔɔkɔ n sisiò ideì laabaau jiida iyi wa singau wo. ²⁰ Na irii ideui ñ jɛ woo bei Ilaað baa do iyi ñ wa piisɔɔ si nsei. Na ññu, i ce kutɔɔ ku ba n yɔkɔ n sisi ideu do wɔɔkɔ bei á sĩa.

Fɔɔi sukudɔ

²¹ Tisiki baakɔɔ nwa, woo ce ice ilu naane si kpãai icei Lafɛɛ, á sisi ññe laabaauum fei ku ba i mà bei ñ wɛɛò ña do mii iyi ñ wa n ce. ²² Na ññi í ce ñ bɔɔ wa si ñe ku naa ku sɔ ñe bei à wɛɛò ku ba ku tũ idɔ ññe.

²³ Nɔ Ilaað Baaba do Lafɛɛ Jesu Kirisi a mua kpaasi woo dasi Jesu naane ña fei laakai ku sũ do kubi do naane jiida. ²⁴ Nɔ didɔi Ilaað ku wɛɛ do inɛ ña iyi à bi Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi fei nɔ kubi ñña ci ya kpaasi.

Akabuu Titõi Idei Ilaaᵔ Monkole New Testament

copyright © 2006 SIM International

Language: Monkole (Mokole)

Translation by: SIM International

Monkole, Akabuu Titõi Idei Ilaaᵔ

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 2006.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

596bf1bc-1348-53da-8787-98c1d2a18282